

Pacifisme

Gied ten Berge socioloog en theoloog, oud-medewerker IKV en Pax Christi

Zie voor meer opinieartikelen trouw.nl/opinie

'Joelia Navalnaja loopt het gevaar om vermoord te worden, zoals haar man ook overkwam.'

FOTO REUTERS

Vredesorganisatie Kerk en Vrede wil dat Nederlandse kerken zich in pacifistische zin inzetten voor vrede, in het bijzonder in de oorlog tegen Oekraïne. "Ga in gesprek met de Russisch-orthodoxe kerk", zegt voorzitter Henk Baars (*Trouw*, 12 juli).

In een interview op Facebook liet Baars op 10 maart weten dat kerken zich meer zouden moeten inleven in de gevoelens van onveiligheid van Russen. Hij meent dat er onderhandeld moet worden. In het pleidooi van Kerk en Vrede is weinig te merken van steun aan de Oekraïense democratische revolutie. Ook niet van solidariteit met het legitieme verzet van Russen die nu vechten tegen Poetins dictatuur. De andere christelijke vredesorganisaties PAX, IKV en Pax Christi hebben die aandacht wel.

Navalnaja

Kerk en Vrede kiest een wel heel bijzonder moment voor deze oproep aan kerken. Hoeveel eenvoud kun je veroorloven, nu Joelia Navalnaja op de 'terroristenlijst' van het Kremlin is geplaatst? Zij loopt het gevaar om vermoord te worden zoals haar man en andere leden van het demo-

Het is niet je 'christenplicht' om met Poetin te praten

De oproep tot pacifisme van Kerk en Vrede komt op een ongelukkig moment, schrijft **Gied ten Berge**. Er mag van de kerken meer duidelijkheid worden verwacht, vindt hij.

cratische verzet in Rusland overkwam.

In een dergelijke oproep zou je op dit moment expliciete steun verwachten voor de moedige strijd die de weduwe van Navalny voert. Net als de dissidente priesters en leken die zich afgekeerd hebben van de Moskouse patriarch Kirill. Die is, net als president Poetin, afkomstig uit de geheime dienst KGB van de Sovjet-Unie. Beiden schamen zich volstrekt niet voor hun verleden.

"Het zijn Stalin-tijden", merkte Derk Sauer op (*Trouw*, 12 juli). Zijn *Moscow Times* is onlangs door het Kremlin tot 'ongewenste organisatie' verklaard. Medewerkers kunnen

zich nu opmaken om doelwit te zijn van de Russische veiligheidsdienst. Zullen de kerken in hun antwoord aan Kerk en Vrede rekening houden met Sauers deskundige getuigenis?

Het moment voor de oproep is ook ongelukkig omdat ze komt kort na het aantreden van een extrava-

Wilders lijkt concessies te willen doen aan Poetin

gant rechts kabinet in Den Haag. Hierin is de PVV voorstander van concessies aan de Russische agressor: een politiek van appeasement.

Wilders staat weliswaar nog tamelijk geïsoleerd als het om buitenlandse- en defensiepolitiek gaat, hij maakte kort geleden nog geen geheim van zijn 'populistisch pacifisme': volgens hem gaat deze oorlog ons land niet aan.

Zwichten

Dit moet kerken en iedereen die vrede als opdracht ziet, erop attenderen dat ieder pacifisme, ook dat van christenen, om een onderscheiding der geesten vraagt. Dat bete-

kent dat het niet als 'christenplicht' beschouwd moet worden om deze tiran welwillend te benaderen en zomaar in te stemmen met onderhandelen. Voor tirannen zwicht je niet. Tirannen moeten worden voorgeleid aan het Internationale Strafhof.

Binnen PAX (de erfgenaam van IKV en Pax Christi) verneem ik grote zorgen over de PVV-minister van Ontwikkelingssamenwerking. Die zou korte metten willen maken met steun voor deze en andere hulporganisaties die in landen als Oekraïne meewerken aan de democratische opbouw van een vrije samenleving. Geldverspilling, vindt de PVV.

Kerken, spreek je ook hierover uit. Er mag van de kerken meer duidelijkheid worden gevraagd. Een vermaning afstand te houden van verschillende vormen van pacifisme: de populistische variant zoals bij Wilders, de fundamentalistische versie waarin geweld onder elke omstandigheden wordt afgewezen en de vorm die oproept tot neutralisme.

Christelijk pacifisme mag nooit voorbij gaan aan de lastige morele en politieke dilemma's, waar een authentiek verlangen naar 'vrede met gerechtigheid' ons, ook nu weer, voor plaatst.